

Petersburg Journaal #33

Magazine voor bewoners en ondernemers van de Oostelijke Eilanden,
De Kadijken, Czaar Peterbuurt en het Funenpark, december 2024

Dit is nummer 33 van het Petersburgjournaal. Met dit journaal wil stadsdeel Centrum u op de hoogte houden van bouwactiviteiten en ontwikkelingen in de buurt. Het volgende nummer verschijnt in maart/april 2025.



Op weg naar een energieneutraal rijksmonument

- | | | | |
|--|---|---|--|
| 2 Waar gebeurt wat? | 4 Ontdek de buurt! | 8-9 Alle puien vervangen op Kattenburg | 11 2025: Czaar Peterstraat krijgt nieuwe inrichting |
| 3 Kertsborrel Van Gendt Hallen op 18 december | 4-5 Een tunnel vol met bomen | 10 Fietspad Dijksgracht Oost | 11 Programma Oosterkerk |
| 4 Klaar voor "Actie!" | 6-7 "Mensen zijn echt begaan met wat we hier doen" | 10 Bestemmingsplan ligplaatsen Dijksgracht Oost in de wachtstand | 12 Gouden vierkante meter aan de VOC-kade |

Waar gebeurt wat?

1 Eilandenboulevard



De gemeente zorgt voor een nieuwe inrichting van het talud (schuine helling) bij alle woonboten aan de Nieuwe Vaart en maakt ook nieuwe toegangsvoorzieningen. In december ontvangen de woonbootbewoners een definitief ontwerp en een verplaatsingscontract.

2 Marineterrein

Het Marineterrein gaat zich ontwikkelen tot een stadswijk waar innovatie centraal staat. Er komt ruimte voor scholen, universiteiten, innovatieve bedrijven, meer dan 800 woningen en een groter stadspark aan het water. De ontwikkeling van het terrein start pas over enkele jaren, na de bouw van de nieuwe kazerne. Voor de komende jaren wordt met buurtbewoners, gebruikers en andere betrokkenen van het Marineterrein een participatieplan opgesteld.

www.amsterdam.nl/marineterrein

3 Sarphatistraat Noord en Alexanderplein

De werkzaamheden starten gelijktijdig met de werkzaamheden in de Czaar Peterstraat.

www.amsterdam.nl/binnenring

4 Czaar Peterstraat

De werkzaamheden aan de Czaar Peterstraat starten in april 2025 (zie pagina 10-11).

www.amsterdam.nl/binnenring

5 Hoogte Kadijk

Tot oktober 2025 vindt groot onderhoud plaats aan de Hoogte Kadijk van brug 80 (Entrepotdoksluis) tot aan Tussen Kadijken. In de tweede week van januari 2025 gaat de straat helemaal open, van gevel tot gevel. Dan start Waternet met het vervangen van leidingen en het riool. Eerst wordt de transportwaterleiding uit 1892 vervangen, daarna volgen de distributieleidingen en huisaansluitingen. Vervolgens wordt het riool vernieuwd. Deze werkzaamheden lopen door tot juli 2025.

6 Kattenburg

Lieven de Key vervangt ramen, kozijnen en deuren van 378 woningen op Groot Kattenburg. De werkzaamheden worden februari 2025 afgerond (zie pagina 8/9).

7 Oostenburg

Oostenburg telt straks ongeveer 3.000 bewoners in circa 1.900 woningen. Daarvan bouwt Stadgenoot ongeveer 400 sociale huurwoningen en 100 appartementen voor middeninkomens. Op dit moment wordt onder meer gebouwd aan de Oosterlingen (kavel 9), de Noorderzon (kavel 11B) en het Liesbeth Listhuis (kavel 12).

www.oostenburg.nl

8 Koning William

Op de voormalige scheepswerf Koning William bouwt Hub Studio's 88 huurstudio's (79 sociale huur en 9 middenhuur) en 5 vrije sectorwoningen. Oplevering eerste kwartaal 2026.

9 Dijksgracht Oost

De gemeente wil hier een fiets- en wandelpad aanleggen. De aanleg van 70 ligplaatsen (30 dekschuiten en 40 rondvaartboten) staat even 'on hold' (zie pagina 10/11).

www.amsterdam.nl/projecten/dijksgracht-oost

10 Oosterkerk

De eerste fase van de verduurzaming van de Oosterkerk is afgerond. Het resultaat is te zien op de open dagen (pag. 10-11).

11 Werkzaamheden ProRail

ProRail maakt ter hoogte van Dijksgracht Oost een vrije kruising over het spoor, zodat meer treinen het station in en uit kunnen rijden. Aannemer Strukton is klaar met vier van de vijf tunneldelen. Tot en met april 2025 haalt aannemer Dura Vermeer bestaande treinsporen weg en legt vanaf week 13 (eind maart 2025) nieuwe sporen aan op de nieuwe tunnel. Dan wordt er tien dagen lang 24 uur per dag doorgewerkt. Er is dan geen treinverkeer richting Utrecht.

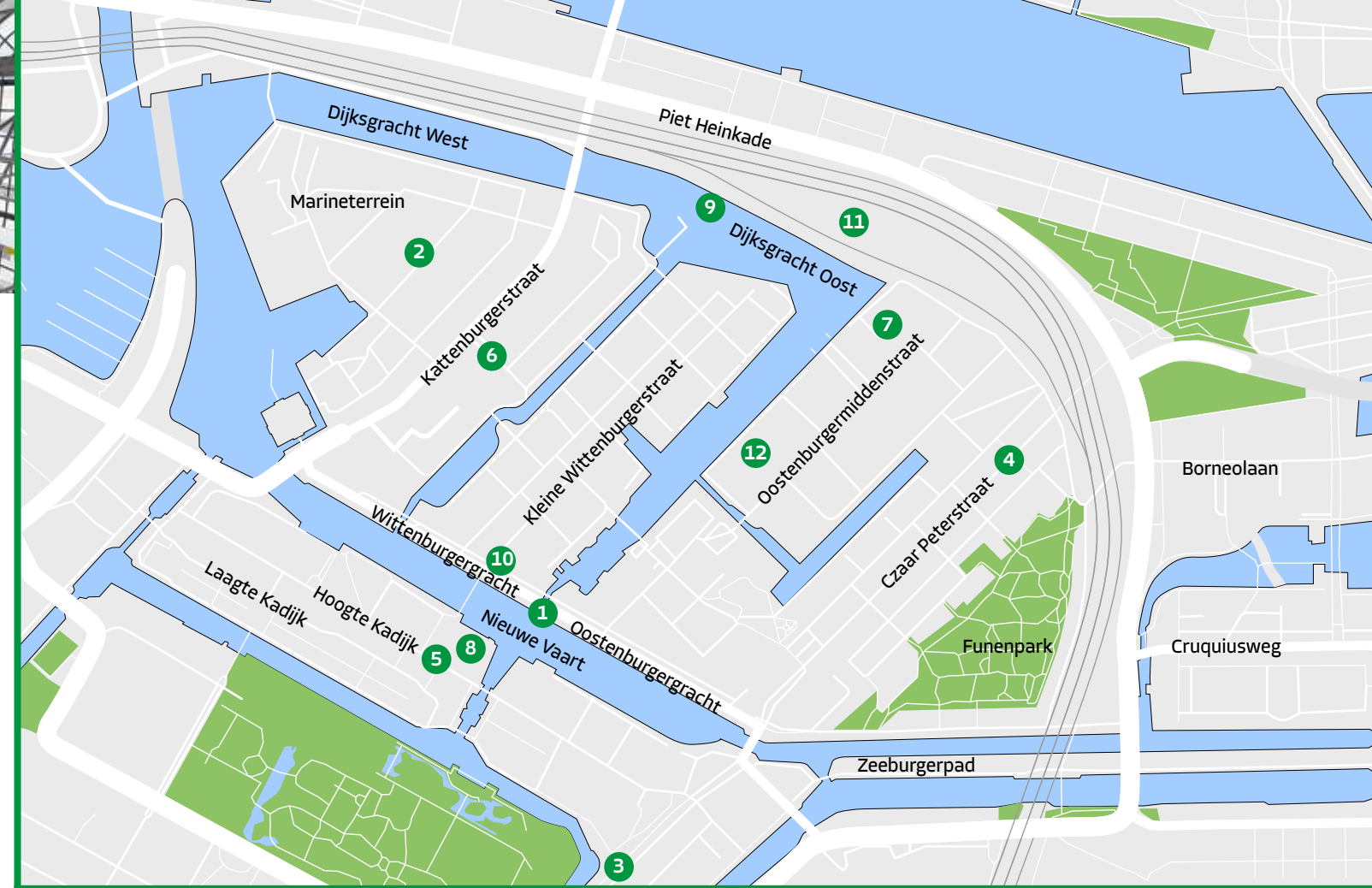
www.prorail.nl/nieuws (zoeken op 'Dijksgracht').

12 Van Gendt Hallen

Van Gendt Hallen is een rijksmonument dat momenteel wordt gerenoveerd. In de hallen komt een mix van startups, bedrijven, appartementen, winkels, horeca en cultuur. Eind 2025 opent het nieuwe Drift Museum in twee van de vijf hallen (zie pagina 6/7).

www.vangendthallen.nl

Actuele informatie over de meeste projecten is terug te vinden op: www.amsterdam.nl/projecten/bouwverkeersprojecten-centrum
Alle genoemde datums zijn onder voorbehoud.



Kerstborrel Van Gendt Hallen op 18 december

Team Van Gendt Hallen organiseert - net zoals de afgelopen jaren - weer een BuurtKerstBorrel. Op woensdag 18 december van 17 tot 19 uur zijn alle buurtbewoners van harte welkom voor een drankje en oliebol, aan Zeemagazijnkade 3 in de Van Gendt Hallen. Graag tot ziens!

Van Gendt Hallen in cijfers

- Bouwtijd 1897-1905
- Architect Adolf Leonard "Dolf" van Gendt
- 5 industriële fabriekshallen
- Elke hal 160 meter lang, 80 meter breed en 20 meter hoog.
- 4.600 ruitjes van innovatief vacuümglas
- 10 stoomkappen op het dak, gemaakt van onder andere gerecyclede petflessen
- 8.000 m² zonnepanelen
- Parkeergarage voor 600 fietsen



Klaar voor “Actie!”

Zo zag de Czaar Peterstraat eruit op woensdag 20 november: een lange rij fietsers op weg naar het fietsdepot om hun fiets in te leveren bij de Duitse bezetter. Het gaat hier om een scène uit de nieuwe tv-serie ETTY, die het bijzonder levensverhaal vertelt van ETTY Hillesum. Tijdens de Tweede Wereldoorlog houdt zij als 27-jarige studente een dagboek bij. Ondanks de oorlog en de

toenemende haat om haar heen, blijft ETTY geloven in de schoonheid van het leven en de kracht van de mensen. Uiteindelijk vertrekt zij vrijwillig naar kamp Westerbork om daar anderen bij te staan, totdat ze in 1943 zelf op transport wordt gesteld naar Auschwitz. De tv-serie ETTY zal vanaf 2026 te zien zijn op tv.



Ontdek de buurt!

De Czaar Peterstraat maakt deel uit van een nieuwe audiowandeltour. Download eerst de QR-code en maak dan een ontdekkingsreis door het Czaar Peterkwartier. De wandeltour voert u langs vijftien historische en opvallende plekken in de buurt. Op elk plek vertelt een stemacteur over de geschiedenis van die plek. De route start op het Kattenburgerplein (Bar Guzzo) en eindigt bij de historische

Molen De Gooyer (Brouwerij 't IJ). Laat u verrassen door de veelzijdigheid van het Czaar Peterkwartier. Maak kennis met de rijke historie van de buurt met z'n unieke boetiek-winkels, delicatessen- en speciaalzaken en het gevarieerde aanbod van cafés en restaurants.



Eindelijk is er een ontwerp voor een kunstwerk in de tunnel aan het einde van de Czaar Peterstraat. Een jury – bestaande uit een aantal buurtbewoners – koos uit drie inzendingen het werk van kunstenares Inge Meijer.

Het is alweer drie jaar geleden dat het Petersburgjournaal berichtte over de tunnel. Ook toen werden drie ontwerpen ingezonden, maar daarna werd het stil. “Van de drie ontwerpen bleken er twee niet toepasbaar op deze locatie”, licht projectleider Arjan Muggen toe. “Zo bestond één ontwerp uit ‘levend groen’, ofwel klimop. Vanuit artistiek oogpunt leuk en mooi, maar volgens de gemeentelijke beheerdienst Stadswerken niet te beheren. Een tweede ontwerp was een voorstel om direct op de wanden te schilderen. Maar dat bleek volgens ProRail – eigenaar van de tunnel – niet handig vanwege regenwater dat langs de muren stroomt. Zodoende moesten we de opdracht opnieuw uitschrijven, alleen dan aangescherpt en beter afgebakend.”

Balans

Dat bleek makkelijker gezegd dan gedaan. Arjan: “Je moet rekening houden met veiligheid, onderhoud en beheer. Tegelijkertijd wil je voldoende ruimte houden voor creativiteit. Het was dus zoeken naar een balans. Ook was het wachten op het nieuwe lichtplan voor de tunnel, zodat die meteen met de nieuwe opdracht kon worden meegegeven.” Maar na de zomer was het zover. Onder begeleiding van Radna Rumping van het Stadscuratorium Amsterdam, dat adviseert over kunst in de openbare ruimte, kon de jury opnieuw kiezen uit drie ontwerpen. “Na elke presentatie kon iedereen vragen stellen aan de kunstenaars”, blikt Radna terug. “Mijn rol was vooral om te kijken of we op alle criteria hadden gelet. Bijvoorbeeld of het kunstwerk past in de omgeving en uniek is op die plek. We zijn zo’n zes uur bezig geweest met de presentaties en het bespreken ervan. Er is een zorgvuldige afweging gemaakt.”

Verrast

Uiteindelijk is gekozen voor de inzending van Inge Meijer. Radna: “Inhoudelijk en conceptu-



Een tunnel vol met bomen



eel gezien sprong deze inzending er echt uit – al waren alle voorstellen echt van kwaliteit. Het werk bestaat voornamelijk uit hout en zal de tunnel tot een aangenamere plek maken. Daar ben ik van overtuigd.” Arjan voegt toe: “De jury vond het voorstel om buurtbomen in hun eigen houtsoort te verbeelden erg origineel. Daarbij doet het nadenken over het belang van natuur in de stad.”

Voor Inge Meijer voelt het ‘als een grote eer’ om een kunstwerk te maken in de publieke ruimte. “Ik ben er bijna drie jaar mee bezig geweest. Ik heb me laten inspireren door een xylotheek. Dat is een bomenbibliotheek, een gebruik uit de zeventiende eeuw. Van elke boomsoort werd een boek gemaakt van het hout en het schors van die boom. In het boek werden de verschillende levensstadia van een boom weergegeven. Al die boeken samen vormden een soort bibliotheek. Toen Czaar Peter eind zeventiende eeuw in Amsterdam was, kocht hij de curiosa verzameling van de apotheker Antoni Seba. Een deel van die verzameling bestond uit een xylotheek – zo ben ik er opgekomen.”

Xylotheek

Inge hield een groot aantal interviews met bewoners, maar ook stedenbouwkundigen, ecologen en kunstenaars uit de buurt. Ze verdiepte zich in de bomenatlas van Amsterdam – een soort moderne versie van een xylotheek.

Inge: “De gemeente beheert ongeveer 300.000 bomen. Die zijn allemaal in kaart gebracht. Elke buurt heeft een unieke samenstelling van bomen. Zo staan er in de Rietlanden veel populieren en in de Czaar Peterbuurt veel iepen en acacia’s. Per buurt is dit met verschillende kleuren aangegeven. Ook is elke boom in de bomenatlas genummerd en bevat het informatie over de hoogte en de aanplantdatum.

De roosters die nu in de tunnel hangen, lijken een soort bladzijden van een opengeslagen boek met allemaal regels. Toen dacht ik: wat als ik dat gegeven als uitgangspunt gebruik, zodat elke regel een boom in de bomenbibliotheek voorstelt? Dat levert een kleurig overzicht op van de verschillende soorten bomen per buurt, gemaakt van het hout van de desbetreffende boom.”

Inge is inmiddels begonnen met het definitieve ontwerp.



De duurzame renovatie van de monumentale Van Gendt Hallen vordert gestaag. Eind 2025 zal Drift Museum in twee van de vijf hallen haar deuren openen, zo is de verwachting. Eigenaar Eduard Zanen over de stand van zaken, de zoektocht naar een volledig energieneutraal gebouw en waarom het langer duurt dan gedacht.

“Mensen zijn echt begaan met wat we hier doen”

Wat is de oorzaak dat het langer duurt?

“Voornamelijk omdat het zo’n ongelooflijk complex bouwproces is, zeker met al die innovaties. Het betekent ook dat je flexibel moet zijn. Je komt soms dingen tegen waardoor je besluit om iets net even anders in te delen. Een aanpassing in de looproute bijvoorbeeld. Of constructieberekeningen nalopen, zeker weten dat de vloeren de accupakketten kunnen dragen, dat soort dingen kost tijd. Dan heb je een keuze: doe je iets wel of niet? Vaak doe je het dan wel, want je wilt het toch optimaliseren.”

Dan het papierwerk: de insteekhaven kreeg pas na vier jaar groen licht. Hoezo?

“Het is best bijzonder dat men akkoord is gegaan met de bizarre ingreep van die insteekhaven in een rijksmonument. Die maken we juist om de overlast voor de buurt zo laag mogelijk te houden. Het laden en lossen gebeurt straks allemaal binnen. Verder heb je met meerdere instanties te maken, zoals Waternet en dat soort partijen. En dan was er nog een bezwaar uit de omgeving, waardoor de omgevingsvergunning niet onherroepelijk kon worden. Pas een week voor de rechtszaak werd dat bezwaar ingetrokken. Ik heb daar echt wakker van gelegen, en heel veel schade – vertraging is schade – door opgelopen. Zo heb ik subsidies niet kunnen afsluiten, want daar had ik een onherroepelijke omgevingsvergunning voor nodig. ‘Oh, die heeft u niet? Dan valt u buiten de boot’, kreeg ik te horen. Het bezwaar leidde tot onvoorstelbaar veel doorloopproblemen en zeker zes maanden vertraging.”

Kan het zijn dat men bang voor de drukte is? Een museum met 500.000 bezoekers?

“Ja, dat kan ik me voorstellen. Op zich is wat sommige buurtbewoners nastreven best begrijpelijk: je buurt verandert, de drukte neemt toe – daar heb ik alle begrip voor. Maar daar kun je negatief en

positief naar kijken. Negatief omdat er meer drukte zal zijn in de wijk. Positief omdat zo’n museum mensen hiernaartoe trekt, effect heeft op de levendigheid en de veiligheid in deze buurt, want ‘s avonds is het hier best een stille bedoening. De bezoekers dragen ook nog eens bij aan de economische positie van de ondernemers hier, zoals de winkels in de Czaar Peterstraat. Ik ben ervan overtuigd dat we ook dáár een enorme impuls kunnen geven. En we zijn zeker van plan om ook voor de buurtbewoners dingen te gaan organiseren *in* het gebouw.”

De renovatie duurt al jaren; zie je het nog wel zitten?

“Ik heb gelukkig een groep gepassioneerde, deskundige mensen om me heen. Zonder hen had ik het misschien al honderd keer opgegeven. We gaan door pieken en dalen, maar uiteindelijk is hier een soort trots aan het ontstaan van: we gaan het doen. En als we dat volbrengen, hebben we iets unieks gedaan: het eerste energieneutrale Rijksmonument van deze omvang in Nederland.”

En je hoopt dat die trots overslaat op de buurt

“Absoluut! Als je kijkt naar onze meetings en open dagen voor de buurt die wij organiseren, het enthousiasme, het respect wat mensen uitspreken van: ‘Goh, dat je dit doet, fantastisch!’ Dat doet mij heel veel. Want je merkt dat mensen echt begaan zijn met wat we hier doen. En ja, de overlast: het IS verschrikkelijk taai. Voor de buurt die er niet om vraagt, is het heel heftig. Je zit al drie, vier jaar met dat gebikkeld aan de buitenkant, het is een hel. Dat realiseer ik me ook. Het enige positieve is – dat ik durf wel te zeggen – dat negentig procent van de harde ellende achter de rug is.”

i Meer weten?

www.vangendthallen.nl



Drift Museum

Studio Drift werd in 2007 opgericht door Lonneke Gordijn en Ralph Nauta. Dit kunstenaarsduo is onder meer bekend van de choreografie van duizend drones boven het Central Park in New York (2023) en de overzichtstentoonstelling in het Stedelijk Museum (2018). Deze expositie trok in vier maanden tijd 275.000 bezoekers. Zij kwamen vooral af op ‘het zwevende blok beton’. Een ander deel van het werk van Studio Drift bestaat uit *‘Shylights’*. Dit zijn enorme witte bloemen die vanaf het plafond heen en weer jojoën. Dit werk hangt in het Rijksmuseum. Drift Museum zal bestaan uit zestien zaalvullende kunstwerken, verdeeld over twee hallen. Het aantal bezoekers wordt geschat op 500.000 per jaar.

i Meer weten?

www.driftmuseum.com

Alle puinen vervangen op Kattenburg

“Je komt echt van alles tegen”



“Puike puinen”

Gedi van Schriek en Ger van der Burg van bewonerscommissie Groot Kattenburg vertegenwoordigden de huurders van het hele Kattenburgcomplex tijdens de puivervanging. Over het eindresultaat zijn ze zeer tevreden.

“Het resultaat is prachtig”, begint Ger, “en ik vind de kleur ook mooi. Het was hoog tijd dat de puinen werden vervangen; wat hiervoor zat, was echt oude meuk. Dit is het nieuwste van het nieuwste. Het isoleert ook veel beter. Als ik opsta met koud weer, stond de thermostaat voorheen op zestien graden, nu staat die op zeventien en een half. Je gaat dus inderdaad minder stoken.”

“We hebben hele goeie, puike puinen gekregen”, vult Gedi aan. “*State of the art*. En het scheelt het enorm in geluid. Wat Lieven De Key beloofd heeft, klopt inderdaad.”

Klusteam

De uitvoering begon wat stroef, vertelt Gedi. “Er waren kinderziektes, zoals ramen die niet pasten of een woning met aan twee kanten de pui eraf tijdens een gierende novemberstorm met regen. In het begin werd verteld dat er anderhalve meter vanaf de pui vrijgemaakt moest worden: lampen en schilderijen eraf, kasten die je pas kan verplaatsen als ze leeg zijn. Bij sommige mensen moest ook de hele keuken worden afgebroken. Dan werd gezegd: alles eruit, anders kunnen we niet werken! Sommige mensen hebben daar slape-

loze nachten van gehad.”

Ger: “Wij hebben toen gezegd: dat kun je niet allemaal eisen van bewoners. Er waren nog geen harde afspraken over hulp. We hebben toen flink moeten duwen. Daar werden we soms wel eens moedeloos van, maar we hebben een terriër-mentaliteit, we laten niet los! Uiteindelijk met succes, want op een gegeven moment kreeg Dura Vermeer oog voor de bewoner. Gekeken werd waar hulp noodzakelijk was, en dan kwam een klusteam helpen. Wij dachten eerst dat zo’n grote aannemer niet zou gaan miezemuisen over details, en zo stelden ze zich in het begin ook op.” Gedi: “Maar Dura Vermeer heeft zich – in tegenstelling tot eerst – soepel opgesteld. Al moest dat klusteam wel een beetje vanuit de bewonerscommissie komen.”

Knalharde werkers

Gedi: “Waar we ook als bewonerscommissie op hebben aangedrongen is een wisselwoning op Kattenburg voor met name ouderen of mensen met kinderen. In het begin was dat onbespreekbaar, maar Lieven De Key is daarin wel meegegaan. Daar is uiteindelijk goed gebruik van gemaakt. Wij waren een van de weinige mensen die al die tijd hier gewoon zijn blijven slapen. *Diehards* waren we”, lacht ze. “Tot slot wil ik nog iets zeggen over de mensen die het uitvoerden: alle lof! Het waren knalharde werkers. Je kon ze niet verstaan, maar hartstikke vriendelijk, heel bereidwillig en dachten echt met je mee. Echt super.”



Nog voor de kerst vervangt Woonstichting Lieven de Key de laatste ramen, deuren en kozijnen op Kattenburg. Dan hebben alle 378 woningen een nieuwe pui. Projectleider Bo Suchy blikt terug op een bijzonder project. “Hier lijkt het wel één grote familie.”

“De puinen waren echt aan vervanging toe”, verzekert Bo. “Ze kwamen uit de jaren 70 en isoleerden amper. Het energielabel van de woningen lag tussen D en F. Met de nieuwe pui zit je op een energielabel A, soms B.”

Betonrot

Na jaren voorbereiding startte het mega-project in oktober 2023. “Bij de eerste panden liepen we tegen problemen aan”, vertelt Bo. “Nadat de eerste pui eruit ging, bleek de hele betonnen onderkant verrot te zijn. Daar hadden we niet op gerekend. Ook de Vereniging van Eigenaars (VvE) was verrast. We hebben toen gelijk een betonrenovatiebedrijf ingeschakeld. Het betekende wel een vertraging; waar we eerst rekenden op vijf dagen uitvoering per woning, werden dat er zeven. Balen natuurlijk, zeker voor de bewoners. Bij ongeveer 70% van de woningen werd betonrot geconstateerd. Uiteindelijk vormden we een ‘treintje’ en konden we elke werkdag twee nieuwe woningen opstarten en twee woningen opleveren.”



Dement

Voor Bo was dit de eerste grote klus ‘in bewoonde staat’, waarbij de bewoners in principe niet hoeven te verhuizen vanwege de werkzaamheden – die keus is in overleg met de bewonerscommissie en de VvE gemaakt. Anders is de impact nóg groter. Bo: “Je komt bij bijna al die bewoners thuis. Dat maakte veel indruk, want je komt echt van alles tegen. Van starters en jonge gezinnen met kleine kinderen tot oudere mensen die uitkijken naar contact en klaar zitten met koffie en koek. Soms schrik je van de eenzaamheid. We hebben ook een aantal probleemgevallen gehad, zoals verzamelaars die hun woning volstouwen met spullen. Er zat iemand tussen die verzamelde oude elektronica. Zijn hele huis pulde uit met oude computers, radio’s, overal stellingen met kratten vol onderdelen. De aannemer was dagen bezig om alles in te pakken, tijdelijk op te slaan en weer terug te brengen. Sowieso stond een klusteam klaar



om met name oudere bewoners te helpen met het verplaatsen van zwaar meubilair en het weghalen van de gordijnrails. We kwamen ook af en toe armoede tegen, en we hebben een aantal gevallen meegemaakt van verwaarlozing met een vervuilde woning. Dan konden we de GGD inschakelen. We hadden ook een vrouw die dement was. De bewonersbegeleiders zijn daar vaak over de vloer geweest en alles op briefjes geschreven. Maar toen de bouwvakkers kwamen, deed ze verbaasd de deur open: ‘Wat komt u doen?’ Ook voor haar hebben we extra zorg kunnen regelen.”

Voldoening

Voor Bo was dit project een nieuwe ervaring. “Ik doe ook nieuwbouw en dan is het meters maken. Je hebt dan amper contact met bewoners. Hier heb je allemaal mensen met andere gebruiksaanwijzingen. Het leek wel één grote familie. Zoveel leuker eigenlijk! En dankbaar dat je iets voor de mensen kunt betekenen. Extra hulp inschakelen bij een verwaarloosd leven, lagere stookkosten voor mensen met een smalle beurs, of gewoon een luisterend oor bieden. Dat geeft veel voldoening.”



“Zie er wel een beetje tegenop”

Bij Conny Temme moet de pui nog vervangen worden. “Ik ben er wel heel blij mee. Niet dat ik nu een hoge energierekening heb, want ik ben vrij zuinig: ik doe altijd de deur dicht en zet de thermostaat op negentien graden, maar ik zie er wel een beetje tegenop. Het is natuurlijk rommelig. Je wordt uit je comfortzone gehaald. Ik weet nog niet of ik naar mijn zus in Purmerend ga of blijf, want ik wil ook een vinger aan de pols houden. Er gaan soms best dingen fout. Zo is mij verteld dat er in de tuin een steigertrap zou komen. Daar moesten één boom en twee grote heesters voor wijken. Ik ben toen akkoord gegaan – wat moet je anders? De boom nam veel licht weg dus daar was ik eerlijk gezegd blij mee. Maar die steigertrap stond ineens bij de buurman in de tuin, ik wist van niets; voor niets die heesters weg! Dat werd toen afgewimpeld. Je kan ook zeggen: vervelend, u krijgt een cadeaubon van Intratuin. Het beschadigde hek, daar hadden ze steigers overheen gesleept, hebben ze trouwens wel goed opgelost. Nieuw getimmerd in hetzelfde soort hout. Prima afgehandeld, daar heb ik ze ook een compliment voor gegeven.”

Fietspad Dijksgracht Oost

Eind 2025 verwacht de gemeente te kunnen starten met de aanleg van het fiets- en voetpad langs de Dijksgracht Oost. Voorwaarde is wel dat het ontwerp met een aantal wijzigingen opnieuw door het dagelijks bestuur wordt goedgekeurd en dat de beplanting in de plasdraszone dan genoeg is gegroeid.

Verkeersveiligheid

Het voet- en fietspad verbindt straks de nieuwe woonwijk Oostenburg-Noord met het Centraal Station en het Centrum. Het ontwerp van het fietspad is in 2023 vastgesteld. Omdat er zorgen in de buurt

leven over de verkeersveiligheid, hebben gemeente en bewoners hier gezamenlijk extra onderzoek naar gedaan. Dat onderzoek heeft geleid tot een aantal verkeerskundige wijzigingen in het ontwerp van het kruispunt met de Kattenburgerstraat. De gemeente

heeft deze aanpassingen besproken met de betrokken bewoners en intern met het gemeentelijke toetsteam. Behandeling in de stadsdeelcommissie vindt waarschijnlijk plaats begin 2025, die het dagelijks bestuur zal adviseren over het aangepaste ontwerp. De verwachting is dat fietsers en voetgangers het pad in het voorjaar van 2026 kunnen gebruiken.

Plasdraszone

De plasdraszone is een ondiepe oeverzone van 350 meter lang en bijna 6 meter breed, waarvan een deel van de planten boven water en een deel onder water groeit. De plasdraszone verbetert de waterkwaliteit en komt in plaats van het huidige groen op de kade, dat voor de aanleg voor het fietspad wordt verwijderd. De plasdraszone dient zodra voldoende gegroeid, als voedselgebied voor de gewone dwergvleermuis. De werkzaamheden voor de aanleg van de plasdraszone zijn begin oktober afgerond.

Meer weten?

www.amsterdam.nl/dijksgrachttoost

Bestemmingsplan voor ligplaatsen Dijksgracht Oost in de wachtstand

De gemeente wacht met de besluitvorming over het bestemmingsplan Dijksgracht Oost. Reden is een uitspraak van de Raad van State op 25 september 2024, die de onderbouwing van het gemeentelijke passagiersvaartbeleid onvoldoende vindt.

Eind 2023 is het ontwerpbestemmingsplan ter inzage gelegd. Met het bestemmingsplan wordt de aanleg van 70 ligplaatsen (40 rondvaartboten en 30 dekschuiten) aan de Dijksgracht Oost en overslag van dekschuit naar dekschuit mogelijk gemaakt. Vanwege de uitspraak van de Raad van State staan ook deze planonderdelen in de wachtstand.

Eerst zal meer duidelijkheid moeten komen over wat de uitspraak van de Raad van State precies betekent voor de plannen voor Dijksgracht Oost. De indieners van een zienswijze krijgen hier bericht over. De uitspraak heeft overigens geen gevolgen voor het fiets- en voetpad Dijksgracht Oost. De komst van dit pad staat los van de ligplaatsen.

2025: Czaar Peterstraat krijgt nieuwe inrichting

In 2025 gaat de Czaar Peterstraat op de schop. Er komt meer ruimte voor het tramverkeer en het groeiende aantal fietsers. De eerste werkzaamheden starten in april, als Liander en Waternet de oude leidingen vervangen.

De belangrijkste wijzigingen:

- In beide richtingen komen bredere fietsstroken.
- De trambaan schuift iets op en wordt vervangen door twee nieuwe tramsporen, zodat het tramverkeer beter kan doorstromen.
- De twee tramhaltes worden samengevoegd tot één nieuwe halte bij de Cruquiusstraat.
- De rijbaan voor auto's verdwijnt. Autoverkeer kan in één richting meerijden over de trambaan.

- De straat blijft een groene laan met bomen. Ook komen er meer plantvakken bij.
- Het pleintje bij de Eerste Coehoornstraat wordt een autovrij verblijfsplein met planten, bankjes en een jeu de boules-baan.

Meer weten?

In maart 2025 volgt een informatieavond voor de buurt. Deze wordt aangekondigd op: www.amsterdam.nl/projecten/czaar-peterstraat

Afgelopen november is de 1e fase van de verduurzaming van de Oosterkerk afgerond. Het resultaat is te zien tijdens de open dagen, elke eerste woensdag en elke derde zondag van de maand. De eerstkomende open dag is op zondag 15 december. Van 12-16 uur staan vrijwilligers klaar om tekst en uitleg te geven. Vanaf de zomer 2025 wordt ook de zolder van de Oosterkerk verduurzaamd.

Per 1 december 2024 hebben het *Amsterdams 4 en 5 mei Comité* en het *Theater na de Dam* voor een half jaar hun intrek genomen in het voorhuis en in een cubicle (een ingebouwd transparant kantoortje in de kerk).

Verder staan er een aantal culturele en sociale activiteiten op het programma.

Vanaf 13 december tot 11 maart is in de kerk een lichtshow te zien. Voor buurtbewoners is een beperkt aantal kaarten beschikbaar. Een aantal buurtpartijen krijgen vouchers die zij zelf kunnen verdelen. Op 1 januari 2025 vindt een Nieuwjaarsconcert plaats door de familie van 't Hart. Vanaf 7 januari 2025 zullen leerlingen van het conservatorium iedere eerste dinsdagavond van de maand een concert geven in de kerk.

Meer weten?

www.stadsherstel.nl/cultuuragenda

Programma Oosterkerk



Werkzaamheden in de Oosterkerk

Gouden vierkante meter aan de VOC-kade



Komend voorjaar wordt de “Gouden vierkante meter aan de VOC-kade van studio RAAAF onthuld. Het kunstwerk van de broers Erik en Ronald Rietveld mag gezien worden als een aanklacht tegen ongebreideld winstbejag: de strijd tegen de ‘VOC-mentaliteit’.

“Het kunstwerk moest een link hebben met wat dit terrein ooit was”, zegt Ronald in het restaurant van Inntel Hotel Landmark, dat uitzicht biedt op de VOC-kade. “In de Gouden Eeuw – niet *mijn* term, want het is een vreselijke term omdat er een duistere keerzijde aanzit – werden hier de VOC-schepen getimmerd. Die gingen de hele wereld over voor kruiden en specerijen. Daarmee werd veel geld verdiend. Ik wilde juist dát aspect van winstbejag blootleggen. Want geld is wat mensen daadwerkelijk drijft om naar de andere kant van de wereld toe te zeilen.”

Fundalisering

“Nu is het de VOC-kade zelf die is gekapitaliseerd en onbetaalbaar is worden voor gewone Amsterdammer. Dáár gaat dit kunstwerk over, de gouden vierkante meter; de handel in vierkante meters in plaats van kruiden en specerijen. Het legt een link tussen winstbejag door de eeuwen heen en wat zich nu in het wonen manifesteert. Het is de ‘fundalisering’ van de maatschappij: het denken in vierkante

meters, in opbrengst in plaats van wonen. Niet in liefde voor een plek, betrokkenheid met je buurt, publieke ruimte, nee: winstbejag op één. Die typische VOC-mentaliteit. Dat vind ik als echte Amsterdammer – dat mag ik na dertig jaar wel zeggen – zéér pijnlijk. Daar komt bij, dat als het ongebreidelde winstbejag zo doorgaat, dit enorm bijdraagt aan klimaatverandering, met een zeespiegelstijging tot gevolg. En dan is het nog maar de vraag wat die gouden vierkante meters waard zijn over 150 jaar. Daarom komt het kunstwerk net onder water te liggen.”

Werkspoorhal

De ironie wil dat het kunstwerk pal tegenover de Werkspoorhal komt te liggen. Ronald: “Ik vind het bijzonder triest dat deze fantasti-



sche hal, wat een publieke ruimte zou moeten zijn voor iedereen, een cruciale schakel in verbinding, nu wordt opgeofferd voor commercieel gewin. Pijnlijk! In de negentiende eeuw stonden rijke investeerders nog aan de wieg van de sociale woningbouw voor de arbeidende klasse. Op de fundamenten van de VOC op Oostenburg verscheen notabene de eerste sociale woningbouw. Nu zie je investeerders die alleen maar komen halen. Eigenlijk is dát exact waar de gouden vierkante meter over gaat.”

Meer informatie?
www.raaaf.nl



Vragen, opmerkingen?

Heeft u vragen, suggesties of opmerkingen naar aanleiding van dit journaal? Neem dan contact op met Arnold Korporaal, eindredacteur: arnoldkorporaal@icloud.com

Colofon

Het Petersburgjournaal is een uitgave van stadsdeel Centrum. Dit journaal is ook te zien op: <https://overdebrug-oostenburg.nl>

Eindredactie Arnold Korporaal
Fotografie Jos Heijnen (tenzij anders vermeld)
Ontwerp Van Alst grafisch ontwerp, Amsterdam
Druk RaddraaierSSP, Amsterdam
Oplage 9.300

Deze uitgave is gedrukt op FSC papier, chloorvrij gebleekt en bedrukt met plantaardig inkt en op een alcoholvrije drukpers. Aan de inhoud van het Petersburgjournaal kunnen geen rechten worden ontleend.

✗ **Gemeente**
✗ **Amsterdam**
✗